

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. Бургас, 21.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на тридесет и първи май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Румяна Ст. Калошева Манкова

Членове: Веселка Г. Узунова
Даниела Д. Михова

при участието на секретаря Марина Д. Димова
в присъствието на прокурора Й. М. Г.

като разгледа докладваното от Даниела Д. Михова Въззивно гражданско дело
№ 20232000500130 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 е сл.ГПК и е образувано по въззивната жалба на А. М., роден на ***** г. в гр. Г., Р. Т., с персонален № 13664220554, чрез пълномощника му адв.С. М. от АК – Х. против Решение № 314 от 13.12.2022 г. по гр.д.№ 20222300100195/2022 г. по описа на Окръжен съд – Ямбол, с което са отхвърлени исквете на въззивника за осъждане на Районен съд - Елхово и Народно събрание на Република България на основание чл. 2в от ЗОДОВ, солидарно да заплатят на ищеца: **обезщетение за имуществени вреди в размер на 15500 евро и 10900 щатски долара** от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, което обезщетение представлява размера на отнетите в полза на Държавата недекларирани от ищеца суми; сумата **15 392 евро, представляваща обезщетение за имуществени вреди, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от отнетите парични средства в размер на 15 500 евро** за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; сумата от **11 448 щатски долара, представляваща обезщетение за имуществени вреди, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от отнетите парични средства в размер на 10 900 щатски долара** за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху

отнетата сума за посочения период; и сумата **5 000 лв, представляваща обезщетение за неимуществени вреди** от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз при отнемане в полза на Държавата на недекларирани от ищеца суми в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара; и с което решение въззивникът е осъден да заплати на основание чл.78, ал.3 ГПК на Народно събрание на Република България сумата 300 лв - разноси по делото за юрисконсултско възнаграждение.

Изложени са твърдения, че обжалваното решение е неправилно, постановено при неправилно приложение на материалния и процесуалния закон.

Твърди се, че първоинстанционният съд правилно е приел, че всеки от двамата ответници самостоятелно е извършил очевидно нарушение на правото на Европейския съюз, като всяко от нарушенията е било и достатъчно съществено, съобразно приложимите критерии за оценка, съдържащи се в практиката на Съда на ЕС, както и че са налице условията за солидарната им отговорност; че в резултат на допуснатите съществени нарушения на правото на Съюза е причинена имуществена вреда на ищеца в общ размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара, представляваща точен еквивалент на отнетите в полза на Държавата парични суми по реда на чл.251, ал.2 от Наказателния кодекс, в разпоредбата му, действаща към датата на това отнемане - 10.10.2012 г.

Оспорва се като неправилен изводът на съда за основателност на направените от ответниците възражения за изтекла погасителна давност по претенцията за настъпили имуществени вреди, както и на правото на ищеца да получи справедливо обезщетение за нанесените му вреди, произтекли от извършено от държавата законодател достатъчни съществени нарушения на правото на ЕС, довел до отхвърляне на исковете.

По отношение на отхвърлянето на исковете за присъждане на претендираните самостоятелни обезщетения за имуществени и неимуществени вреди, оценени в общ размер за имуществените вреди на 15392 евро и 11148 щатски долара, и за неимуществените - в размер на 5000 лв също се твърди, че е неправилен изводът на съда, че правото на ищеца е било погасено по давност. Оспорва се приетото от първоинстанционния съд, че давността за реализация на правата на ищеца е започнала да тече на 10.10.2012 г., съотв.е изтекла на 10.10.2017 г., тъй като в националното законодателство (чл.49 от ЗЗД, вр.чл.7 от КРБ, вр.чл.4, §3 от ДЕС), имало уреден правен ред, по който ищецът е можел да реализира правата си.

Сочи се, че съдът не е анализирал била ли е налице преди приемането на чл.2в ЗОДОВ, възможност за действие за ищеца да получи, при спазване на принципа на равностойност, т.е.на равнопоставеност, с останалите субекти - носители на право на иск по този закон, обезщетение за вредите, които са им причинени от Държавата законодател поради нарушение на правото на Съюза. Твърди се, че съдът не е взел предвид не само липсата

на действителен и действащ режим на отговорност на Държавата законодател за нарушение на правото на Съюза, но не се е съобразил и със съдебна практика, според която не е било налице противоречие на правото на ЕС с действащата към 2012 г. норма на чл.261 от НК, като двойната, свръхрепресираща и недопустима правна норма, с изключителен санкционен характер, се е прилагала от националните съдилища до датата на постановяване на съдебното решение на СЕС по дело C-707/17. По изложените съображения се твърди, че е неправилен изводът на съда, че давността за реализация на правата на ищеца била започнала да тече още на 10.10.2012 г., доколкото **едва след** постановяване на посоченото решение, обосноваващо логически оправдания извод за недопустимост на националната ни уредба на чл.261, ал.2 от НК, се е достигнало до генерална и всеобща промяна в практиката на националните съдилища. Наличието на обвързваща и поддържана от върховна съдебна инстанция практика в обратния смисъл е наложило националният съд да отправи преюдициални запитвания до СЕС, съотв.след произнасянето по първото преюдициално запитване, отправено от български съд, може да се приеме, че нарушението е било установено, и е била налице вероятна възможност за основателност на евентуален иск срещу държавата законодател.

Твърди се още, че преди приемането на разпоредбата на чл.2в от ЗОДОВ, иск по този закон не е можел да бъде заведен, съотв.е липсвала законова възможност за реализация на претенция за получаване на обезщетение поради допуснато достатъчно съществено нарушение на ЕС, поради което давност за тази конкретна претенция - за обезщетение по конкретният специален фактически състав - не би могла да тече, тъй като частноправният субект не е бездействал по своя воля, а единствено поради безспорната в националното законодателство липса на действителен и действащ режим на отговорност на държавата законодател от нарушение на правото на Съюза.

По отношение на иска за неимуществени вреди се твърди, че съдът въобще не е взел предвид, че спрямо ищеца е била приложена несъразмерна наказателна санкция - двойна наказателна санкция, и вместо да присъди неимуществени вреди по справедливост, съобразно всички данни по делото, съдът е приел, че не било доказано твърдението за настъпили неимуществени вреди от двойното наказване на ищеца.

Претендира се обжалваното решение да бъде отменено като неправилно и необосновано със законните последици от това. Не са ангажирани нови доказателства.

В срока по чл.263 ГПК въззиваемият-ответник Народно събрание на Република България е подал писмен отговор против въззивната жалба, с който я оспорва като неоснователна. Твърди се, че обжалваното решение е правилно и обосновано, като съдът е изложил подробни и последователни мотиви относно това защо 10.10.2012 г. е възприета за началната дата на

давностния срок, като е обсъдил и възраженията на ищеца относно това, че давността е започнала да тече от датата на постановяване на Определение от 12.07.2018 г. по дело С-707/17 на СЕС, а не от датата на произнасяне на СЕС по отправени преюдициални запитвания. Твърди се, че изводите на съда са в пълно съответствие и с константната практика на ВКС. Цитирана е съдебна практика.

Твърди се, че субективната преценка относно възможността на лицето, което твърди, че е претърпяло вреди да защити по съдебен ред правата си, не следва да се взема предвид при определянето на началния момент на срока за погасяване на иска за извъндоговорна отговорност, тъй като ищецът е могъл да защити правата си от датата на предполагаемото увреждане - 10.10.2012 г., а обстоятелството, че произнасянето по преюдициални запитвания е след датата на постановяване на Определение №340/10.10.2012 г. НОХД № 499/2012 г. по описа на РС-Елхово, е ирелевантно. Твърди се още, че дори да се приеме, че давностният срок би следвало да тече не от деня, в който вземането е станало изискуемо, а от датата на произнасянето на СЕС по аналогични казуси, такова произнасяне за първи път е налице през 2015 г. с постановеното решение на СЕС по дело С-255/14 Chmielewski, при което заведеният седем години по-късно иск отново би бил погасен по давност.

Оспорват се твърденията във въззивната жалба за „липса на законова възможност за реализация на претенция за получаване на обезщетение, поради допуснато достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС“ като се поддържат като правилни, обосновани съображенията на първоинстанционния съд, че разпоредбите на регламентите са пряко приложимо право на ЕС, поради което ищецът е имал възможност да предяви пряк иск по чл.4, §3 ДЕС, вр.чл.7 от КРБ, вр.чл.49 ЗЗД, вр.чл.1 и сл. ЗОДОВ. Изложени са подробни съображения. Цитирана е съдебна практика.

Оспорват се като неоснователни оплакванията на въззивника във връзка с отхвърлянето на претенцията му за неимуществени вреди. Твърди се, че ищецът не е конкретизирал по какъв начин претендираните от него неимуществени вреди са произтекли пряко и непосредствено от действията на Народното събрание, нито е ангажирал доказателства за установяване на твърдяното увреждане и на претендираните неимуществени вреди.

По отношение на отхвърлената претенция за присъждане на обезщетение за имуществени вреди за ползите, от които ищецът е бил лишен от използване на отнетата парична сума, се твърди, че въззивникът не е посочил в какво конкретно се състои според него неправилността на съдебното решение в тази му част.

Претендира се съдът да потвърди обжалваното решение, а в случай, че въззивната инстанция не възприеме доводите на първоинстанционния съд за неоснователност на претенцията поради изтекла погасителна давност, се претендира съдът да вземете предвид изложените в отговора на исковата

молба и в писмените бележки съображения по всеки един от елементите от фактическия състав на отговорността по чл.4, § 3 ДЕС.

В съдебно заседание отговорът на въззивната жалба се поддържа от процесуалните представителни на въззиваемия.

Също не се сочат нови доказателства. Претендират се съдебни разноски - юрисконсултско възнаграждение на основание чл.78, ал.8 от ГПК и чл.25 от Наредбата за заплащането на правната помощ, вр.чл.37 от Закона за правната помощ.

Въззиваемият-ответник Районен съд - Елхово не е представил писмен отговор на въззивната жалба в законовия срок, не е изпратил представител в съдебно заседание и не е изразил становище по въззивната жалба.

Контролиращата страна Прокуратурата на Република България, чрез Окръжна прокуратура гр.Ямбол не е представила в предоставения ѝ срок отговор на въззивната жалба. В съдебно заседание е изразено становище за неоснователност на въззивната жалба.

С оглед твърденията на страните и ангажираните по делото доказателства, съдът приема от фактическа и правна страна, следното:

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по исковата молба на въззивника А. М., гражданин на Р. Т., против Районен съд гр.Елхово и против Народно събрание гр.София, за солидарно осъждане на двамата ответници да заплатят на ищеца обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, което обезщетение представлява размера на отнетите в полза на Държавата недекларирани от ищеца суми; обезщетение за имуществени вреди от пропуснати ползи (след прието уточнение и изменение на иска) в размер на 15 392 евро, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 15 500 евро за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; обезщетение за имуществени вреди (след изменение на иска) в размер на 11 448 щатски долара, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 10 900 щатски долара за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; и обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв от достатъчно същественото нарушение на правото на Европейския съюз.

Твърди се, че на 09.09.2012 г. ищецът е преминал законно през ГКПП "Лесово" границата на Република България с Република Турция, при което преминаване е извършил нарушение на валутния закон, като не е декларирал пренасяните от него парични средства в брой в чужда валута, а именно 15 500 евро и 10 900 щатски долара. Сочи се, че след като

нарушението било констатирано, ищецът бил привлечен към наказателна отговорност за престъпление по чл.251, ал.1, вр.чл.18, ал.1 от НК, като с Определение №340/10.10.2012 г. по НОХД № 499/2012 г. по описа на Районен съд Елхово ищецът бил и окончателно признат за виновен в осъществяване на престъплението по чл.251, ал.1, вр.чл.18, ал.1 от НК, бил е наказан с наказание "лишаване от свобода", чието изпълнение било отложено, и на основание чл.251, ал.2 от НК съдът е постановил недекларираните парични средства в брой - в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара да бъдат отнети в полза на Държавата.

Ищецът твърди, че нормата на чл.251, ал.2 от НК, а именно - отнемането на паричната сума, е извършено в нарушение на правото на Европейския съюз - чл.4, § 2 на Регламент (ЕО) 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26.10.2005 г. относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността, съгласно който, парите, които не са декларирани, могат да бъдат единствено задържани, но не и отнети, и в противоречие с чл.9, §1 от същия регламент, предвиждащ, че определените от държавите-членки санкции следва да бъдат ефективни, съразмерни и възпиращи. Твърди, че съдът е следвало да приложи пряко изискванията на Регламента и да зачете примата на правото на ЕС пред националния закон. Твърди се, че като не е зачел примата на правото на ЕС и е приложил автоматично национална норма, която очевидно и пряко му противоречи, ответникът РС Елхово е наложил на ищеца несъразмерна и несправедлива, недопустима с правото на Съюза санкция, автоматично отнемайки в полза на Държавата недекларираните от него парични средства, което представлява нарушение на правото на Европейския съюз. По отношение на ответника Народно събрание на Република България се твърди, че с бездействието си не е изпълнил задължението си да съобрази националното законодателство със законодателството на ЕС - в случая с нормите на Регламент (ЕО) 1889/2005, съгласно който наложената санкция следва да е не само ефективна и възпираща, но и съразмерна и справедлива. Сочи се, че нарушението е било открито и установено по несъмнен начин на 12.07.2018 г., с постановяване на акт от същата дата по дело С-707/17 на СЕС, което имало пряка обвързваща сила за националните юрисдикции в Република България.

Твърди се, че освен от отнетата в полза на държавата сума, ищецът е бил лишен и от възможността да я използва от датата на окончателното отнемане със съдебния акт 10.10.2012 г., до предявяване на иска, поради което освен претенцията за **обезщетение в размера на отнетата сума от 15 500 евро и 10 900 щатски долара**, са предявени и искове за обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 392 евро, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 15 500 евро за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; обезщетение за пропуснати ползи (съгласно изричното уточнение от ищцовата страна в съдебното заседание на 03.11.2022 г.) в размер на 11 448 щатски долара,

настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 10 900 щатски долара за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; както и обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв от достатъчно същественото нарушение на правото на Европейския съюз. По отношение на неимуществените вреди се твърди, че представляват претърпени от ищеца притеснения, чувство за финансова нестабилност и за липса на увереност в собствените си способности, каращи го да се чувства провалил се в живота си човек.

Предявените искове са с правно основание чл. 2в от ЗОДОВ.

И двамата ответници са оспорили предявените искове с писмен отговор в законовия срок. Оспорено е наличието на предпоставки за присъждане на претендираните обезщетения в полза на ищеца. И двамата ответници са направили в писмения си отговор възражения за погасяване на исковите претенции по давност.

Ответникът РС Елхово е посочил в отговора си, че към момента на постановяване на определението му от 10.10.2012 г., е действала нормата на чл.251, ал.2 от НК и е било невъзможно да се приложи директно нормата на чл.9, § 1 от регламент /ЕО/ № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета, тъй като регламентът не посочва какво точно наказание се предвижда при неспазване на задължението за деклариране на носени пари в брой в размер над 10 000 евро и към този момент на произнасяне от РС Елхово не е било налице произнасяне на СЕС относно наличие на противоречие между чл.251 от НПК и чл.9 от Регламент /ЕО/ №1889/2005 г., каквото произнасяне е налице едва през 2015 г. с постановеното решение на СЕС по Дело C-255/14 Chmielewski. Посочено е, че към момента на постановяване на определението на РС Елхово, с което е одобрено споразумението с ищеца и е отнет в полза на държавата предмета на престъплението - парични средства от ищеца, нарушението не е било очевидно за съда, тъй като не е имало относима практика на СЕС относно наличие на противоречие между чл.251 от НПК и чл.9 от Регламент /ЕО/ №1889/2005, а поради липсата на повдигане в наказателното производство от обвиняемия, съотв.от неговия защитник, на въпроса дали уговореното между тях и прокурора наказание противоречи на правото на ЕС, в който случай съдът съгласно чл.267, ал.3 от ДФЕС е бил длъжен да отправи запитване до СЕС, се твърди, че ищецът, с бездействието си в наказателното производство, декларирайки, че е съгласен с постигнатото споразумение, разбирайки същото и последиците от него, е допринесъл за вредите, обезщетение за които претендира.

Ответникът Народно събрание на РБ гр.София е направил възражение за недопустимост на исковите срещу него, с твърдения, че не е пасивно легитимирана страна да отговаря по искове с правно основание чл.2в от ЗОДОВ. По същество е оспорил исковите по съображения, че за да е налице извъндоговорната отговорност на държавата по чл.4, § 3 от Договора

за Европейския съюз, следва да е налице нарушение на правна норма на ЕС, която има за предмет предоставяне на права на частноправни субекти, нарушението да е достатъчно съществено и да е налице причинно-следствена връзка между нарушението и вредата, като следва да се има предвид и целта, която се преследва с конкретна норма. Посочено е, че престъплението по чл.251, ал.1 НК, е санкционирано по начин, който съответства на характера и тежестта на нарушението и предвидените санкции имат реално възпиращ ефект, при съблюдаване на основния принцип на пропорционалност и до отмяната на разпоредбата на чл.251, ал.2 от НК (отм. - ДВ, бр. 83 от 2019 г.) същата е част от действащото законодателство. Посочено е, че от анализа на чл.4, §2 и чл.9, §1 от Регламент № 1889/2005 следва, че регламентът позволява наличие на национални мерки за контрол на движението на парични средства, оправдани от съображения за обществен ред или обществена сигурност и с още по-голямо основание може да се приеме, че съответната държава-членка с външна за ЕС граница (каквато е България спрямо Турция) разполага с възможността да установява и прилага различни методи на контрол, дори и по-строги, а ищецът, подписвайки съзнателно споразумението при условията на чл.384, вр.чл.381 НПК е признал изцяло вината си и се е съгласил безусловно с последиците без възражения. Твърди се на следващо място, че дори да се приеме, че е налице нарушение на правото на ЕС, до отмяната на разпоредбата на чл.251, ал.2 от НК, не може да бъде обоснована същественост на това нарушение, нито може да бъде обоснована пряка причинно-следствена връзка между нарушението и вредите, още повече, че дори по делото се установят вреди, то те са непосредствена последица от съдебния акт, а не от законодателната дейност на Народното събрание.

С обжалваното решение първоинстанционният съд е отхвърлил предявените искове. Съдът е приел, излагайки подробни съображения, че и двамата ответници са допуснали нарушение на правото на ЕС. За ответника РС - Елхово е приел, че нарушението се изразява в прилагане на разпоредба от чл.251, ал.2 НК, която е в пряко противоречие с чл.4, §2 от Регламент 1889/2005 г. на ЕС, който не допуска отнемането на недекларираната сума като санкция за неизпълнение на задължението за деклариране, а единствено задържането ѝ с цел да се позволи на компетентните органи да извършат необходимия контрол и проверка във връзка с произхода на сумата, предназначението и местоназначението ѝ; с разпоредбата на чл.9, §1 от Регламента, тъй като съвместното прилагане на наказанието лишаване от свобода по чл.251, ал.1 НК с отнемане на недекларираната сума в полза на държавата по чл.251, ал.2 НК, е в явно нарушение на принципа на пропорционалност, установен в тази норма; както и в неотправяне на преюдициално запитване, съгласно чл.267, ал.2 от ДФЕС. По отношение на ответника Народно събрание съдът е приел, че нарушението му на ПЕС се изразява в неизпълнение на чл.4, §3 от ДФЕС чрез бездействие да приеме закони, които не противоречат на общностното право, както и да изменя

съществуващите, така че да не противоречат на същото. Съдът се е позовал на тълкуването, дадено с определенията на СЕС от 12.07.2018 г. по дело № С-707/17 и от 30.01.2019 г. по дела С-335/18 и С-336/2018, съединени, че кумулирането на някое от наказанията по чл.251, ал.1 НК с отнемането на недекларираната сума по чл.251, ал.2 НК е в пряко противоречие с разпоредбите на чл.4, §2 и чл. 9, §1 от Регламент 1889/2005 г. на ЕС и Съвета. Съдът е приел, че е налице и пряка причинно-следствена връзка между нарушението на правото на ЕС от страна на всеки от ответниците, и понесената от ищеца вреда в размер на отнетите суми. Загубата им е директно следствие от постановената от съда мярка по чл.251, ал.2 НК и е налице основание същата да бъде обезщетена чрез паричната равностойност на отнетото. Исковете са отхвърлени обаче, по съображения за погасяване на вземането на ищеца по давност и с оглед въведените своевременно от всеки от ответниците възражения в тази насока. Съдът е посочил, че приема, че давността за вземането за обезщетение за вреди започва да тече от момента на изискуемостта (чл.114 от ЗЗД), а изискуемостта в случая за обезщетението за имуществени вреди в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара е настъпила от момента на причиняването на вредата - т.е. от момента на отнемането на паричните суми в полза на държавата, с влезлия в сила съдебен акт на 10.10.2012 г. - Определение № 340/10.10.2012 г. по НОХД № 499/2012 г. по описа на РС Елхово, съотв.давността е изтекла на 10.10.2017 г., а искът е предявен в съда на 16.06.2022 г. Съдът е изложил съображения защо намира за неоснователни твърденията на ищеца, че погасителната давност за вземането му от нарушението на нормите на европейското право е започнала да тече от момента на установяването на нарушението, който следва да се счита на датата 12.07.2018 г. с постановяване на Определение от 12.07.2018 г. по дело С-707/17 на СЕС по преюдициално запитване на Районен съд Свиленград, а именно – поради това, че и в българското, и европейското право не е разписана правна норма, съгласно която изискуемостта на вземането за обезщетение за вреди от нарушаване на правото на ЕС да започва да тече от момента на произнасяне на СЕС по отправени към него преюдициални запитвания. Съдът е посочил още, че счита за неоснователно твърдението на ищеца, че преди приемането на чл.2в от ЗОДОВ той не е имал възможност за предяви иска за вреди и поради това не е текла погасителна давност за вземането му, предвид възможността му да защити правата си непосредствено след отнемането на сумата с предявяване на пряк иск по чл.4, §3 от ДЕС, вр.чл.7 от КРБ, вр.чл.49 от ЗЗД, вр.чл.1 и сл. от ЗОДОВ. Освен погасяването по давност на вземането, съдът е изложил съображения за неоснователност на иска за присъждане на обезщетения за имуществени вреди в размер на законната лихва върху всяка една от главниците по отнетите суми за периода от момента на отнемането - 10.10.2012 г. до момента на предявяване на иска, и поради това, че ищецът не е доказал по делото, че отнетите му суми са били предназначени и са щели да бъдат използвани за извличане на граждански плодове под формата на законна

лихва, а по отношение на претенцията за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв – поради липсата на каквито и да е доказателства, установяващи претърпени от ищеца морални вреди от отнемането на паричните средства.

При извършената проверка по чл. 269 ГПК, съдът констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. По наведените оплаквания във въззивната жалба за неправилност на решението, по които въззивният съд дължи произнасяне, съдът намира следното:

Страните не спорят, а въззивникът изрично е посочил във въззивната жалба, че фактическата обстановка е правилно установена от първоинстанционния съд, а именно, че на 09.09.2012 г., при преминаване на българската граница при ГКПП „Лесово“, ищецът не е декларирал пред митническите органи сумите от 15 500 евро и 10 900 щатски долара, с легова обща равностойност 47 093,74 лв. С одобрено на основание чл. 382 от НПК споразумение от 10.10.2012 г. по НОХД № 499/2012 г. по описа на РС Елхово, ищецът е бил признат за виновен в нарушение на чл.11а, ал.1, вр.ал.5 от Валутния закон, за което на основание чл.251, ал.1, вр.чл.18, ал.1 от НК му е било наложено наказание от 7 месеца лишаване от свобода, отложено с 3-годишен изпитателен срок, а на основание чл.251, ал.2 от НК предметът на престъплението - недекларираните суми от 15 500 евро и 10 900 щатски долара, на обща стойност 47 093,74 лв, са били отнети в полза на държавата.

Не е спорно, че към момента на извършване на инкриминираното деяние от ищеца, в националното право е действала изрична материалноправна норма - чл.251, ал.2 от НК (отм.ДВ, бр.83 от 2019 г.), предвиждаща, че предметът на престъплението по чл.251, ал.1 от НК се отнема в полза на Държавата, а когато той липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

Не е спорно, че разпоредбата на чл.251, ал.2 от НК е в противоречие с разпоредбата на чл.9 от Регламент ЕО 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета, в която е посочено, че всяка държава-членка въвежда санкции, които се налагат при неспазване на задължението за деклариране на пари в брой на стойност 10 000 евро или повече при влизане или излизане от Общността (чл.3), като тези санкции трябва да са ефективни, съразмерни и възпиращи, вр.чл.4, §2 от Регламента, според който, ако задължението за деклариране, предвидено по чл.3, не е изпълнено. парите в брой могат да бъдат само задържани след издаване на административно решение в съответствие с условията, предвидени по националното законодателство.

С Определение по преюдициално запитване до СЕС по дела C-35/18 и C-336/18, е прието, че разпоредбите на чл.4, §2 и чл.9, §1 от Регламент ЕО 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета следва да се тълкуват в смисъл, че не допускат националната правна уредба като разглежданата в главните производства, в която като санкция освен лишаване от свобода или глоба в размер на 1/5 от недекларираната сума, да се предвижда и отнемане в полза на държавата и недекларираната сума. Прието е, че отнемане в полза на

държавата на недеклаираната сума не изглежда съразмерна мярка предвид естеството на съответното нарушение и надхвърля границите на необходимото, за да гарантира изпълнението на посоченото задължение и да осигури осъществяването на преследваните от регламента цели, поради което надхвърля и границите на необходимото за гарантиране на изпълнението на задължението за деклариране. Прието е, че отнемането в полза на държавата на недеклаираната сума не може да се разглежда и като мярка за задържане по смисъла на чл.4, §2 от Регламент ЕО 1889/2005 г. Тълкуването, направено от СЕС е задължително за всички национални съдилища, поради което следва да се приеме, че разпоредбата на чл.251, ал.2 от НК противоречи на общностното право, тъй като нарушава чл.4, §2 и чл.9, §1 от Регламент ЕО 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета и това нарушение е особено съществено.

По делото се установи съществено нарушение на правото на ЕС, допуснато от националната юрисдикция - РС - Елхово, която като последна съдебна инстанция по съдебен акт влязъл в сила на 10.10.2012 г. е приложила санкцията „отнемане на предмета на престъплението“ в нарушение на чл.9, §1, вр.чл.4, §2 от Регламент ЕО 1889/2005 г., неприлагайки общностните норми с предимство пред нормата на чл.251, ал.2 от НК.

Съществено нарушение на правото на ЕС е допуснато и от Народното събрание на Република България, изразяващо се в бездействие - след приемане на РБ в ЕС през 2007 г., до момента на постановяване на процесното определение, от което са настъпили вреди за ищеца, не е била отменена нормата на чл.251, ал.2 НК, противоречаща на разпоредбите на чл.9, §1, вр.чл.4, §2 от Регламент 1889/2005 г. и при определяне на подходящите санкции и мерки по смисъла на приложимия регламент не са приети такива, които да са съобразени с принципа на ефективност и съразмерност.

Установено е, че в пряка връзка с допуснатите от ответниците нарушения на правото на ЕС на ищеца е причинена имуществена вреда от 15 500 евро и 10 900 щатски долара, които суми са били отнети неправомерно, считано от момента, в който е влязъл в сила съдебния акт - 10.10.2012 г., т.е.искът за обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара, е доказан по основание и размер. Съгласно чл.4, ал.2, вр.чл.2в от ЗОДОВ, отговорността на двамата ответници за причинените на ищеца вреди е солидарна.

Независимо от това, съдът намира, че предявения иск за обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара, следва да бъде отхвърлен поради изтекла погасителна давност за претендираните вземания, към момента на предявяване на исковете - 14.06.2022 г., в който смисъл е и заявеното от ответниците своевременно - с отговора им на исквата молба, възражение.

На първо място съдът намира, че приложима в случая е давността по чл.114 от ЗЗД, т.е.давността за вземането за обезщетение за вреди започва да

тече от момента на изискуемостта, а изискуемостта в случая настъпва от момента на причиняването на вредата - от момента на отнемането на паричната сума в полза на държавата, с влезлия в сила съдебен акт на 10.10.2012 г. При вземане за обезщетение от непозволено увреждане (каквито са и всички предявени иски в настоящия процес), вземането се погасява с изтичането на общата петгодишна давност по чл.110 от ЗЗД.

Съдът не споделя твърденията на ищеца, че до приемането на разпоредбата на чл. 2в от ЗОДОВ през 2019 г. не е съществувал ред, по който ищецът е могъл да търси правата си от нарушението на общностното право, поради което и давност до 2019 г. не би могла да тече.

Регламентите са пряко приложимо право на ЕС, поради което в случая нарушението на правото на ЕС спрямо ищеца е извършено на 10.10.2012 г. Съдът споделя изцяло изложените от първоинстанционния съд съображения, че и преди приемането на разпоредбата на чл.2в от ЗОДОВ, ищецът е имал възможност да защити правата си непосредствено след отнемането на сумата, с предявяване на пряк иск по чл.4, §3 от ДЕС, вр. чл.7 от КРБ, вр.чл.49 от ЗЗД, вр.чл.1 и сл. от ЗОДОВ. Такава възможност за защита е многократно ефективно използвана от други физически и юридически лица от нарушаване на правото на ЕС от страна на държавни органи, преди приемане на чл.2в от ЗОДОВ, след приемането на РБългария в ЕС. Във връзка с осъществена защита по иски преди приемането на чл.2в от ЗОДОВ са цитираните от първоинстанционния съд актове на ВКС.

Ето защо съдът намира, че възражението във въззивната жалба, че давността за вземането на ищеца за вреди е започнала да тече от приемането на чл.2в от ЗОДОВ е неоснователно. Разпоредбата на чл.2в от ЗОДОВ е влязла в сила след обнародването ѝ с ДВ бр. 94 от 29.11.2019 г., но както се посочи по-горе, и преди приемането на тази разпоредба е била налице възможност за ефективна защита. Материалното основание на иска - чл.4, § 3 от ДЕС, вр. чл.7 от КРБ, вр. чл.49 от ЗЗД е съществувало и е прилагано от съдилищата както към момента на влизане на РБ в ЕС през 2007 г., така и към момента на отнемането на процесната сума от ищеца, поради което са липсвали пречки за предявяване на исовете за твърдените вреди в рамките на предвидения петгодишен давностен срок, считано от отнемането на паричната сума. По въпроса за приложимия процесуален ред, по който е следвало да се разглеждат тези иски преди приемането на чл.2в от ЗОДОВ, е налице обилна практиката на ВКС и ВАС – в която е прието, че относно надлежните ответници, дължимите такси и пр., исовете за вреди от нарушаване на правото на ЕС следва да се разгледат по реда на ЗОДОВ.

Съдът намира за неоснователно и твърдението във въззивната жалба, че до произнасянето на СЕС през 2018 г. по отправените преюдициални запитвания, давност не би могла да тече, тъй като съдебната практика, вкл.на върховните съдилища, е приемала, че не е налице противоречие между разпоредбата на чл.251 НК и правото на ЕС. В

българското и европейското право не е налице правна норма, съгласно която изискуемостта на вземането за обезщетение за вреди от нарушаване на правото на ЕС да започва да тече от момента на произнасяне на СЕС по отправени към него преюдициални запитвания. Отделно от това, отправените преюдициални запитвания са имали за цел тълкуване на норми от европейското право и преценка на съответствието им с националното право, а правната последица от произнасянето на СЕС по тези преюдициални запитвания е, че те следва да бъдат зачетени при тълкуване на правото на ЕС, но актовете по тях не влияят на фактическо положение по делото относно момента на причиняване на вредата на ищеца и не рефлектират върху института на давността по българското право.

Съдът намира за недоказани исковете за обезщетение за имуществени вреди от пропуснати ползи в размер на 15 392 евро, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 15 500 евро за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период и за 11 448 щатски долара, настъпили вследствие на лишаване на ищеца от възможността да се ползва от паричните средства в размер на 10 900 щатски долара за периода от 10.10.2012 г. до 16.06.2022 г., равняващо се на законната лихва върху отнетата сума за посочения период; както и искът за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 лв от достатъчно същественото нарушение на правото на ЕС. С оглед изричното уточнение от ищцовата страна, че първите два от тези искове, не са такива по чл.86, ал.1 ЗЗД за присъждане на лихви за забава върху отнетите парични средства, а са искове по чл.2в от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение за пропуснати ползи в резултат на това, че ищецът е бил лишен от правото да ползва паричните си средства, съдът намира за недоказано твърдението на ищеца, че за него е налице пропусната полза, поради това, че имуществото му би се увеличило със сумите от 15 392 евро и 11 448 щатски долара. По делото не са ангажирани доказателства, че отнетите от ищеца суми са били предназначени за извличане на граждански плодове под формата на законна лихва. По отношение на иска за неимуществени вреди също не са представени никакви доказателства за твърдените претърпени от ищеца притеснения, чувство за финансова нестабилност и за липса на увереност в собствените си способности, каращи го да се чувства провалил се в живота си човек.

Независимо от изложеното по-горе, всеки от тези искове следва да бъде отхвърлен и поради погасяването по давност на претендираните вземания по съображенията, изложени по-горе във връзка с погасяването по давност на вземанията по иска за обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 500 евро и 10 900 щатски долара.

Поради съвпадане на изводите на двете инстанции, обжалваното решение следва да бъде потвърдено при споделяне на мотивите на първоинстанционния съд, към които настоящият състав препраща на

основание чл.272 ГПК.

При така постановения резултат, в полза на въззиваемия - Народно събрание на Република България следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение за въззивното производство, определено от съда в размер на 350 лв.

Мотивиран от изложеното, Бургаският апелативен съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 314 от 13.12.2022 г. по гр.д.20222300100195/2022 г. по описа на Окръжен съд – Ямбол.

ОСЪЖДА А. М., роден на ***** г. в гр. Г., Р. Т., с персонален № *****, със съдебен адрес: гр. С., ул „Т. м." № **, чрез адв.С. М. от АК-Х. да заплати на Народно събрание на Република България гр. София сумата от 350 лв (триста и петдесет лева) - юрисконсултско възнаграждение за защита пред въззивния съд.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния касационен съд с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____